

NOVINE

Glasilo Slovenske krajine

Novine prihajajo vsako nedeljo. Cena: doma na skápní naslov 25 D., na posameznika 30 D., v Ameriko štiri dolare. Amerikanci do nje za to ceno brezplačno i Marijin List pa i Calendar Srca Jezušovega, domači naročniki pa i Calendar za polovično ceno. Naročajo i plačajo se na upravníštvi v Črenšovcih, Prekmurje. Uredništvo je v M. Soboti.

Izdajateo: Kletki Jožef, vp. pleb. nar. poslanec.

Oglase sprejema uredništvo, upravníštvo i tiskarna. Cena oglasov: cm² 75 par; 1/4 strani dobi 20%, 1/2 strani 25% i cela stran 30% popústa za edno objavo. Cena malih oglasov je: do dvajsetipet reči 5 Din, više od vsake reči pol D. Med tekstom cm² 1-50 D., v Poslanom 2-50 D. Takso za oglaš plača uprava i da za vse oglaš od 5% do 50% popústa.

Rokopisi se ne vračajo.

PRVA škrinjica je naša!

Za tov škrinjicov se bodo zbirali v nedelo 23. toga meseca vsi, ki ščejo pravico v našoj državi.

Resni mođeje i zorni mladenci z veseljom sprimejo kruglico na dlan, da jo vržejo v prvo škrinjico i s tem povejo centralizmi: Tereš nas, pa potreti nas ne boš mogeo.

Žülnate dlani, štere do se v nedelo odpirale v prvo škrinjico do sodile vso tisto brezvestno i korupcionistično gospodo, štera je na račun delavnoga ljudstva prisvojila brez vsakšega dela milijone.

Naj čüje svet, da je naša stanovitnost neprélomliva!

Ešče ednok Slav. banka.

Samostojnim demokratom, ki hodijo tüdi po naši Krajinal kortešüvat za svojo stranko, jako na pot hodi, da je ravno zdaj pred volitvami propadnola Slovenska banka. Znano je, da so se pri toj banki segregali demokrati. Znano je tüdi, kelko milijonov je zgübleni s tov bankov. Milijoni pa neso šli z žepov samo bogati lüdi, milijonarov, nego zvekšega z žepov delavnoga ljudstva, polodelcov, rokodelcov, hlapcov i dekeo.

Nemo gučali od toga kak težko je spadnola to našemi ljudstvi, da bo moralo pozabiti svoj zaslužek, nemo od toga gučali, da dobi naš človik namesto 100 zlati kron, štere je dao v to banko, samo okoli 6 Din., nego osvetlimo pitanje, kama so šli tej siromaški penzi.

Jako oster boj se je začeo med radičevci i demokrati. Prvi so fotografirali v knjigaj Slavenske banke spise, šteri kažejo vso grozoto, kak so pri toj banki davali penze, siromaške penze razločnim prvakom demokratske stranke.

1. 15. maja 1923. je dobo dr. Gregor Žerjav voditeo demokratske stranke 2 milijona kron v različne politične i kulturne namene.

2. Isti den so dali dr. Milki Brezigari tüdi 2 milijoni kron v propagandne namene. Oba pa sta dobila te milijone tak, ka njima ne trbe davati računa, kama sta je dala.

3. dr. Branko Arko je zdigao v banki pol milijona kron za nekši zavod demokratske stranke. Te dr. Arko je velki demokrat.

4. dr. Franju Lipoldu, znanomi demokratskomi prvaki v Maribori so 22. juniuša leta 1927. podelili pol milijona kron v politične namene. Tüdi tomi je ne trbelo davati računa.

Demokratje se v jako neprijetnoj pasti. Perejo se i perejo. pa zaman. Objavili so tüdi v svoj zagovor nekš fotografijo, štera pa ji ne zagovarja, nego ešče bole pograža.

Demokratje se ščejo tüdi s tem opravičiti, da na oči mečejo radičovcom, ka so prej oni tüdi dobili 10 milijonov kron od Trboveljske družbe, štera je bila v ročaj Slavenske banke. Tak so prej tüdi oni v svoje namene dablali milijone.

To je žalostno svedočanstvo za obe stranki. Nezmeren je kvar, šteroga sta delali tevi stranki s špekulacijami pri toj banki siromaškomi ljudstvi. Ne samo, da so si talali penze delavnoga ljudstva v strankarske namene, nego se to pravi, jemati delavnim rokam veselje do šparauja. Ka pomaga devati dinar k dinari i naložiti v banko, či pa te v takše namene ide.

Pa to je ne vse. Tej ljudje ešče vüpjajo iti med ljudi kortešerat, da naj nje voli. Ali je ne zadosta, da so vse naše pravice spravili dol v Belgrad, ali je ne preveč že to, da so nas pomagali spravlati pod centralistično kapo? Po njihovom zasluženiroma naš žmetno prislüženi krajcar v centralistične kase, odked nam skoro nikaj ne pride nazaj. Teški milijoni so šli iz bank v demokratske žepe, pa bi ešče te ljudstvo nje volilo. To se pravi

nikaj menje kak: Dajte nam kruglice, pa pozabite na vse to, ka smo skovali na vaš hrbet s centralizmom, pozabite tüdi na penze, štere te morali nihati v Slavenskoj banki. Tej ljudje ščejo, da bi vi volilci na vse to s svojimi kruglicami amen povedali. Zato bo vsaki volilec, ki šče pravico i poštenje v našem gospodarstvi, volo prvo škrinjico, škrinjico ljudske stranke, šteroj nižče nemre dokazati niti senco kakši špekulacij.

Vej vse vküp nikaj ne pomaga!

Vse vküp nikaj ne pomaga, zato nemo šo več volit. Tak si nekaki mislijo, to želejo tüdi nasprotne stranke, ar znajo, da bo v njihove škrinjice romalo tak malo kruglic.

Oho, prijateo! ne smeš puške vrči v grmovje! Ali neveštisti pregovor, ki pravi, da pečeni golobje nikomi ne letijo v vüsta. Misliš, ka bodo tebi?

Kda dobiš čeke, te psüješ i se čemeriš; kda moraš drago küpivati blago, k šteromi so na meji nasolili debelo carino te ti je ne povoli. Pa je te psüvati vse zaman, zdaj je čas, da vržeš kruglico.

Centralizem je dober za Belgrad. Kak lepo je či od vsej strani države romajo milijončki v njihove kase. Zato se upirajo tam dol autonomiji. Mi se bomo pa morali trdo bojüvati za samoravanje. Neštérni pravijo, da je to zaman. Ne istina, tej so slepi. Ali nevidijo, da že začnejo tam dol tüdi gučati od autonomije? i to Davidovičova stranka, od štere pravijo, da bo v prišestno

naraščala. Povejte, ali je ne oblastna skupščina že nekaj autonomije? Je, je, čiravno, ka so njoj pomagali demokratje peroti odrezati.

Tam dol si mislijo: damo njim oblastne skupščine, nekaj zadev njim prepüstitmo, posebno v gospodarskom pogledi, naj si je sami ravnaajo, ar je bole poznajo kak mi, mi bi pa zdaj ne šli volit, rekši, ne nam je za to, ka nam davlete. Istina je malo, pa moramo si to pribojüvati i sprijeti.

Vej brezi mene tüdi minejo volitve, edna kruglica se ali ta. To je ešče bole nevarno. Či bi znao, kakši je volilni red, da dostokrat edna kruglica odloči, bi ne tak gučeo. Pa tüdi to: Pravice bi rad meo, bojüvao pa se ne za nje. Drugi naj bi hodili za tebe, ti bi pa doma sedeo.

Za vsako velko dugovanje se trbe dolgo bojüvati. Či si ščeš kaj spraviti, küpiti kakši plüge zemle, se moraš leta i leta trüdit i bojüvati. Ne sedeš si dol i ne čakaš, ka bi samo šlo vküp nego podsüčeš rokave primeš i delaš. Ravnotak je z našov autonomijov. Misliš, ka sama pride. Irci so se proti Angležom bojüvali za svojo autonomijo celi 100 let. Neso opešali, i ne popüstili. Pred stanovitnostjov se morajo cele gore podirati. Tüdi pred našov stanovitnostjov se bodo podirale centralistične gore. Velka večina slovenski pesnic, štere do se odpirale v prvo škrinjico, napravi dosta proti centralizmi. Kruglice, čiravno se bodo tiho kotale v prvo škrinjico, do vendar glasno kričale v Belgrad: Krivica se nam dela, v nebo kričeča krivica. Mi delamo, centralizem požira. Sami

GOSPODARSTVO.

Meteličnost. Vu vnogi mestaj je lańska povoden napravila dosta kvara, hiše je podirala, ceste i moste rüšila, pole poplavlala itd. Pri nas je na poli tüdi precj kvara napravila, pa to bi se ešče nekaj preneslo, čj na bi, meli po povodni za sebov tak strašni posledic. V dolnjem konci Slove Krajine je prava metelična kuga, šteroj je zrok povoden ali pravzaprav krma, ki je zrasla na poplavljeni travnikaj. Kvar je namestaj strašen. Mali vertovje, ki majo po 3 do 4 glav živine, morajo žalostni štale zapirati, ar njim je vsa živina prejšla, ali pa so jo morali spoklati.

Kaj pa pilule, štere so naročili za prizadete gospodare? Ljudje so eden čas ne meli zavüpanja do toga vrästva. Žalostno, da so našega maloga verva že tak dostakrat vkaniili, da ždaj niti do hasnovite reči več nima zavüpanja. Pa so se pilule skazale kak jako hasnovito vrastvo. Či je živinče že ne prek mere betežno, se njemi lahko pomaga. Gvišno pa je to vrastvo, čj se davle itaki kak opazimo pri živini meteličnost.

Drugi zrok, zakaj se ljudje branijo pilul pa je, da so resan predrago. Vsaka pilula po 10 Din. Dojde pa, čj je beteg ne prevelki, ali čj je živinče menše 8 do 10 pilul. Resan, siromak dostakrat komaj telko zmone, da si küpi sol, ne pa da bi meo penoze za takše redne izdatke, zato pa bo na škodi ravno največ tej siromakov s par glav živine. Tu bi bila pomoč države najbolje potrebna. Zakaj ne küpijo na državne stroške pilul, i bi srezki ekonomski referenti lahko ljudem razlagali zavravljenje i z ednim bi se prizadetim gospodarom dale pilule brezplačno. Pa čj že to ne, naj bi pilule dobili vsi i bi je tisti, šterim bi živina ostala, za leto dni plačali, šterim bi pa vkrej prišla, pa bi ne trbelo plačati, ar so že itak dosta kvarni.

Ja, to bi vse šlo, čj bi pri nas ne, gospodaro centralizem.

Zdaj pa, dokeč to pride v Belgrad i dokeč se tam reši to pitanje, lahko vsa živina sprejde. Zato pa je potrebno, da do bimo autonomijo, da bodo se vsa takša pitanja rešüvala v bližini. Kak navao bi bilo, čj bi že oblastna skupščina mela te zdravstvene zadeve v rokaj. Eden bi se pealao gor, tam bi se to hitro rešilo i bi v ednom dnevi že lahko pripelao pilule. Vse vküp bi koštalo par dinarov. Zdaj pa! . . .

Ravno pred bojnov je kranjski deželni zbor, šteo vpetati zavarovanje za nesrečo pri živini. Za par dinarov se mi nikdar ne bi trbelo bojati, ka mi živinče prejde, ar mi zavarovalnica drugo küpi.

Ta miseo more postati dejstvo, zavarovalnico za živino moramo dobiti, autonomijo, konči v gospodarskom pogledj, moramo dobiti. Pot k autonomiji pa so oblastne skupščine i to samo te, čj bo ljudska stranka mela v njih večino.

Zato pa 23. t. m. vsi na volišče i vsi volimo 1. škrinjico.

Cene :

Zrnje : 100 kg. (metercent) pšenice 305 Din., žita 210 Din., ovsa 175 Din. kukarice 200 Din., ječmena 190 Din., hajdine 300 Din., prosa 250 Din., Živina : Govenska v Ljubljani kg. 8—10 Din., teoci 10— Din., svinje 14—16 Din. Krma : Sena 80—90 Din., slame 40—60 Din. metercent.

Borza :

1 Dolar 56 Din 54 par, Schilling 7 D. 96 p. Čehoslovaška krona 1 D. 67 p., Nemška zlata marka 13 D. 48 p., Francoski frank 2 D. 25 p., Švicarski frank 10 D. 94 Taljanska lira 2:45 D.

Mali oglasi.

K odaji

je lepo imanje v Bučočovci, štero obstoji s 5 oralov pola, travnikov, hiše i škednja. Prednjen hram je pokriti z črepom. Poizve se pri FRANC LOVENJAKI, Bučočovci, p. Križevci.

10.000 ceplenoga trsja

na podlago Rip. Portalis in Götte štev. 9. — Muškat, Silvaner, Velki Rizling, Poščip, Zlahtnina, prvovrstno se dobi pri FRANCUS SERŠEN trsničaru v Vržeju, p. Križevci. Cena po dogovoru.

20 plügov zemle

s hramom, 2 plüga goric s hramom je k odaji. Domači funduš meri 4 plüge, drugo je pole. Imanje je v Medjimurj v Črnamlak. Več pove Lackovič Jožef Hotiza štev. 12.

K ODAJI JE

edno imanje z več plügov zemle, hiša s škednjom, gorice i preša. Podrobni pogoji se zvedijo pri g. AL. RAKOVEC, Podgradje p. Ljutomer.

Vsem svojim cenjenim klientom si dovoljujem sporočiti, da sem se s svojo pisarno iz dr. Czifrakove hiše v Cerkveni ulici

preselil

v hišo gospe dr. GEIGERJOVE, Murska Sobota, Aleksandrova cesta št. 110.

Z odličnim spoštovanjem
Dr. SLAVKO VESNIK
odvetnik
Murska Sobota
Aleksandrova c. št. 110.

Naročnina ino oglasi se sprejemajo za „Novine“ pri

I. HAHN	ERDOŠI
trgovina s papirjem, s pisarniškami in šolskimi potrebščinami.	BARNABAŠ
Prekmurska tiskarna v Murški Soboti.	trgovci z papirjem igračkami v Murški Soboti št. 180. poleg rim. kath. cerkvi ino pošte.

Podpirajte

„NOVINE“!

PREKMURSKA BANKA D. D.

(SZTARA GASZA)

MURSKA SOBOTA.

53. POSLOVNO LETO.

V LASTNI HIZI

Vplačana glavnica	Din	1,250.000.—
Rezervni fondj	Din	40.000.—
Vloge na knjžicah in na tekočem računu	Din	14,000.000.—
Celoletni skupni promet	Din	600,000.000.—

VLOGE OBREŠTUJE OD NOVEGA LETA NAPREJ po višini šume **PO 6—7—8** % IN PLAČUJE VSE DAVKE NA VLOGE.

Dava posojila na fal interes na vknjižbo (intabulacijo) i odprete kredite na poroštvo (kezes).

Edina banka v Prekmurju, katera je od Ministerstva finansije pooblaščena na trgovanje z valutami (kak Dollar, Frank, Lira, Font Silling, Pengö itd.) štere po najkulantnejši dnevni ceni kupuje in prodaja. Izvršuje vsakovrstne bančne transakcije in borzna naročila. Nakazila v tu- in inozemstvu brez vsakih stroškov.

Trgovina

ČEH in GAŠPAR

se je preselila v novo zozidano hižo (prekj Hartnera poleg nove pošte.)

V tej novi prostoraj sva trgovino precj povékšala, zato se odsemao vsefele blago v ešče vékšem obsegi dobi kak dosemao, kakti: vsefele špecerijsko blago, kak najfineša kava, riža, dišave, petrol, spiritus, liköri, rum, tej i vse k tomi slično; nadale vsake vrste kühinjska posoda, navádna, Sphinx, cinana, aluminjska itd. Kameno vogelje, drva, mašinski i jedilni oli i vse vrste material za zidanje. Skladiščje Kmetijske družbe itd.

Vljudno naznanjam vsem p. n. interesentom, da imam v zalogi

šolske tiskovine in knjige

za gimnazijo in vse osnovne šole v Prekmurju. — Gg. profesorjem, učiteljem in trgovcem s knjigami priznavam 10%-ni popust pri večjem naročilu.

Priporočam se

I. HAHN

trgovina s papirjem in knjigami v MURSKI SOBOTI.

KMEČKA POSOJILNICA

v MURSKI SOBOTI

r. z. z n. z. uradüje vsako nedelo.

Obreštüje hranilne vloge po 8%. Kmečki penezi naj se vložijo v kmečko posojilnico naj služijo kmečkomi lüdstvi.